

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 8
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ . . . Φρ. Χρ. 10

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Πᾶσα αἰτήσις ἀπευθύνεται:
Διεύθυνσιν Φωνῆς τῆς Ἡπείρου
Ἀθῆναις

ΕΤΟΣ ΕΝΝΑΤΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

γίνονται δεκταὶ ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1900 ἕως 15 Σεπτεμβρίου 1901. Ὅφειλον δὲ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὰ ἐγγραφοὶ συνδρομηταὶ τὰ ἀποστέλλουσι καὶ τὴν συνδρομὴν αὐτῶν καὶ τὰ ἀπευθύνονται δι' ἐπιστολῆς ἢ ταχυδρομικοῦ δελετηρίου πρὸς τὸν συντάκτην κ. Γεώργ. Κ. Γάγαρν.

Ἡ «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου» εἶνε τὸ μόνον Ἡπειρωτικὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀπὸ ἐννεαετίας συνεχροεῖ ὑπὲρ τῶν Ἡπειρωτικῶν ζητημάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ διεσπαρμένων Ἡπειρωτῶν.

Π ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Διὰ τῶν ἐφημερίδων ἀνηγγέλθη ὅτι τὰ μέλη καὶ τὸ συμβούλιον τῆς «Ἐθνικῆς Ἑταιρίας» συνελθόντα ἀπεφάσισαν τὴν διάλυσιν τοῦ σωματείου τούτου· τὴν δὲ περιουσίαν αὐτοῦ μετεβίβασαν εἰς τὴν «Σκοπευτικὴν Ἑταιρίαν» τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς εἶνε ἡ ἱδρυσις σκοπευτηρίων εἰς ἀπάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους. Οὕτως ἐκλείπει καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου. Ἡ ἀπόφασις εἰς ἡν προέβησαν οἱ διέποντες τὸ σωματεῖον τοῦτο τὸ ἐπικληθὲν ἐπ' αὐτὸν ἡ ἐπικατάρσις ἕνεκα τῆς ἀτυχίας τοῦ πολέμου. (διότι ἐὰν ὁ πόλεμος ἀπέβαιναν ὑπὲρ ἡμῶν θὰ ἐπικαλεῖτο θεόπεμπτον ἢ εὐλογημένον) νομίζομεν ὅτι ἐπεβάλλετο ὑπ' αὐτῶν τῶν περιστάσεων. Ἐλθόντες ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐξώπλισε σταυραετούς, συνέλεξε χρήματα, παρσκευάσε τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὰ σύνορα τὰς πρώτας ἐνόπλους ομάδας. Τὸ πῦρ ἤχισε διὰ τῶν ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους ὤπλισεν ἡ «Ἐθνικὴ Ἑταιρία». Ἀλλὰ ψυχρῶς κρίνοντες σήμερον τὰ πράγματα ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ διοικήσαντες τὸ πατριωτικὸν αὐτὸ σωματεῖον πιθανῶς νὰ διέπραξαν σφάλματα· ὅποια δὲ εἶνε τὰ σφάλματα ταῦτα θὰ ἀποκαλύψωσι βεβαίως βραδύτερον αὐτοὶ οἱ ὑπεύθυνοι, διότι ὅπως ἐτιθεῖ τὸ ζήτημα ὀφείλουσι νὰ λογοδοτήσωσιν ἀπέναντι ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Τότε θὰ γνωρίσωμεν τίνα περιστάτικα βαρύνουσιν αὐτοὺς ἢ ὅποια ἄλλα δύναται νὰ ἐπισύρῳσιν εὐγνωμοσύνην. Νὰ λέγωμεν ὅμως ὅτι ἡ «Ἐθνικὴ Ἑταιρία» ἔκαμε τὸν πόλεμον, ὅτι αὕτη εἶνε ἡ αἰτία τῆς καθ' ἡμῶν ἐπιθέσεως τῆς Τουρκίας εἶνε ἐντελῶς παράλογον. Ὁ πόλεμος εἶνε συνέπεια τῆς ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ καταλήψεως τῆς Κρήτης. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ παριδεχόμεθα ὅτι ἀφοῦ κατελάβομεν τὴν Κρήτην ἔπρεπε νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας ἡ Τουρκία; Εἴτε ἐξήρχοντο εἰς τὸ ἐχθρικὸν ἔδαφος τὰ σώματα τῆς Ἐθνικῆς Ἑταιρίας εἴτε ὅχι ὁ πόλεμος ἦτο γνωστὸν ὅτι θὰ ἐγίνετο. Δὲν ἀρμόζει ὅμως εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐν τῷ ἐλευθέρῳ Κράτει βιοῦντας νὰ διασπείρωμεν τοιαῦτα σπέρμα ἀδιχονοίας ἀναμεταξύ ἡμῶν καὶ νὰ ἐπιζητῶμεν νὰ ἐπιρίπτωμεν εὐθυνας ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου. Τοῦτο εἶνε ἐντελῶς ἀντεπικόν ἐφ' ὅσον ἔχομεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν χάρας ἐλληνικὰς, ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἀδελφοὺς διεσπαρμένους εἰς τὸ ἐξωτερικόν, οὓς ποτιζομεν οὕτω διὰ τῆς πικρίας καὶ ἐμπνέομεν εἰς αὐτοὺς πλήρη δυσπιστίαν διὰ πᾶσαν ἐν τῷ μέλλοντι ἀναφυεσμένην ἐθνικὴν δράσιν καὶ συνδρομήν. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑταιρία ὑπῆρξε γέννημα τῶν περιστάσεων. Τὸ ἐθνικὸν αἰσθημα εἶχε ἀ-

πνεκρωθῇ· οὐδεμία σκέψις ἐγίνετο περὶ ἐθνικῆς δράσεως. Πανταχόθεν ἀνηγγέλλετο ὅτι οἱ Βούλγαροι εἰργάζοντο θερμῶς καὶ ἐπιβλητικῶς ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ κατάρθουν διὰ ληστρικῶν ομάδων καὶ ἄλλων παντοειδῶν κινήσεων νὰ προσελκύσωσι πρὸς τὸ μέρος αὐτῶν ὁλοκλήρους κοινότητας καὶ νὰ δελεάζωσιν ἀσθενῆ καὶ ἀπροστάτευτα πνεύματα. Τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐξήψαν τὴν ἐθνικὴν φιλαυτίαν ὀλίγον θερμῶν πατριωτῶν καὶ ἱδρυσαν τὴν ἑταιρίαν. Αὐτὰ ἐξάγομεν ἀπὸ τὴν δημοσιευθεῖσαν πρὸ διετίας λογοδοσίαν· ἐκ ταύτης δὲ μακρόθεν προσέτι ὅτι σκοπὸς δὲν ἦτο νὰ ἐξοπλίσῃ σταυραετούς, ἀλλὰ νὰ παρασκευάσῃ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς κινδυνεύουσας ἐλληνικὰς κοινότητας. Ἀλλὰ τὸ Κρητικὸν ζήτημα ἐκτραγῶν αἰφνιδίως ἐπέβαλεν καὶ τὴν ἑταιρίαν νὰ ἐφοδιάσῃ τὰς ἀόπλους χεῖρας τῶν Κρητῶν, οἵτινες προσέθηκαν εἰς τὴν ἱστορίαν τὴν σελίδα τοῦ Βάμου καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς ἀντιπερισπασμὸν τῶν βουλγαρικῶν ομάδων τὸν Μπρούφα, οὕτως ἡ ἐμφάνισις εἰς μὲν τὸν Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν ἐνεφύσησε δύναμιν καὶ θάρρος εἰς δὲ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς ἐνεποίησεν εὐάρεστον ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων ἐκπληξιν.

Ἀφοῦ ὅμως ἡμεῖς ἀπεδώκαμεν εἰς τὴν ἑταιρίαν κακὸν χαρακτηρισμὸν ἔπρεπε νὰ διαλυθῇ, ἵνα μὴ καθ' ἑκάστην ἡ γείτων Ἑπικράτεια εὐρίσκη ἀφορμὴν νὰ συλλαμβάνῃ καὶ φυλακίσῃ ὁμογενεῖς καὶ δῆθεν ἐταίρους τῆς ἑταιρίας ταύτης. Μᾶς ἐπιβάλλεται ὅμως καὶ τὸ καθῆκον νὰ μὴ διασύρωμεν οὔτε τὴν ὑπόληψιν, οὔτε τὸ ἄξιωμα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες ἀνέμιχθησαν εἰς τὴν ἑταιρίαν. Διότι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐξ ἀπλοῦ πατριωτικοῦ καθήκοντος, ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς μόνον ὑπὲρ τῆς πατρίδος ιδέας ὁρμώμενοι ἐθυσίασαν ἀναπαύσεις οἰκογενειακάς, ἐστερήθησαν καὶ διεκονδύνευσαν κατὰ τὸν πόλεμον. Ἐτι περισσώτερον μᾶς ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον τοῦτο σήμερον ὅτε τὸ ἔθνος βλέπει περὶ αὐτοῦ πολλοὺς ἔχθους καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀντὶ τῆς πεσοῦσης ἐθνικῆς ἐταιρίας ὅλου ἄλλης ἑταιρίας ἥτις νὰ ἐνισχυθῇ παρ' ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἵνα ἐξυπηρετῇ τὰ συμφέροντα τῶν κοινοτήτων ἐκείνων αἵτινες πολιορκοῦνται εἴτε ὑπὸ Σλαβῶν εἴτε ὑπὸ βουλγαρικῶν καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποκρούσῃ τοὺς ἐξ αὐτῶν κινδύνους· ἔχομεν τὸ παράδειγμα τοῦ Πανσλαβιστικοῦ Συλλόγου, ἔχομεν τὸ Βουλγαρικὸν κλημάτον, τὰ ὅποια ἀδιακόπως ἐργάζονται ὅπως καταπλῆξωσι τὴν δύναμιν καὶ ἐπιτροπὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ· ἐκεῖ ὅπου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάμιξις τοῦ Κράτους δέον νὰ ὑποκαθίσταται αὕτη διὰ μιᾶς ἑταιρίας ἡ Συλλόγου.

ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Γ'.

Οἱ Ἀλβανοὶ, ἡ ὅπως ὀνομάζουσιν αὐτοὶ αὐτοὺς, οἱ Σκῆπτάραι, κατάγονται καὶ αὐτοὶ ἐκ Πελασγῶν. Ἀλλὰ διὰ τίνος μέσου δυνάμεθα νὰ ἀποδείξωμεν τοῦτο κυρίως καὶ σχετικῶς ἐν ἀριθείᾳ;

Προσφεύστερον δὲ μέσον πρὸς ἀπόδειξιν καὶ πρὸς ἐρευναν ἀριθεστέρον θεωρεῖται ἡ γλῶσσα, καὶ μάλιστα ἡ τῆς προτογόνου ἡλικίας, καθ'

ἣν, ὡς γνωστὸν τοῖς περὶ τὴν Γλωσσολογίαν ἀσχολούμενοις, διατελοῦσιν ἐν χρήσει αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις, αἱ τὰς πρώτας πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκας ἐκφράζουσιν, ὡς π.χ. «haj» Ἀλβανιστί, σημαίνει ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν «φάγε», ὅπερ μετὰ τοῦ δίγαμμα εἶνε τὸ Σκηπικὸν «haj» προσθέσαστε τὸ δίγαμμα σὺν τῇ προφορᾷ τοῦ φ καὶ ἔχετε τὸ φάγε· ἐκ τούτου τὸ «φηγός» = φαγός (ἡ βαλανιδιά) μετὰ τοῦ δίγαμμα, Λατίν. fagus, ἡ χορηγοῦσα τοῖς πρωτογόνοις πρὸς τροφήν τὴν βάλανον, διεσκαδασμένοις ἐν τοῖς δάσσεσι καὶ ἐν ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς οἰκοῦσι σχεδὸν ἀγρίοις ἀνθρώποις, καὶ οὕτως εἰπεῖν κατὰ Δαρβίνον, ἀπογόνοις πιθήκων. Καὶ τὴν μὲν βαλανιδιάν, ἐξ ἧς ἐτρέφοντο οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι ἀνθρώποι «δρῦν» ἐκάλουν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες, καὶ παρὰ τῷ παναρχαίῳ τῆς Δωδώνης Πελασγικῷ Ἱερῷ ταύτην ἐθεώρουν ἱερὰν διὰ τὸν λόγον ἵσως τοῦτον, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐμαντεύοντο οἱ ἱερεῖς τοῦ Δωδωναίου Διός, οἱ Σελλοὶ ἐπικαλούμενοι κλπ. Τὴν δρῦν οἱ Μολοσσοί, οἱ ἰσχυρώτεροι τῶν λαῶν τῆς Ἡπείρου, εἶχον ὡς ἱερὸν σύμβολον. Ἀλλὰ καὶ οἱ Σκηπτάραι ἦτοι οἱ Ἀλβανοὶ πᾶν ξύλον «δρῦν» καλοῦσι, προφερομένου τοῦ υ ὡς ου, καὶ συνεκδοχικῶς καὶ τὴν δρῦν. Μετὰ τὸ φαγητὸν ἔρχεται τὸ ποτόν «πί» μονοσυλλάβως λέγει ὁ Ἀλβανός, «πίε» λέγει καὶ ὁ Ἕλλην· «βέμ» λέγει ὁ Ἀλβανός καὶ «βάν», «βαίνω» ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην, ἐξ οὗ καὶ «βέτες» εἰρωνικῶς οἱ Ἀλβανοὶ ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων σήμερον· «σγῦμ» μονοσυλλάβως σκηπιστί, ὁ γυμνός ἐλληνιστί, ἀλλὰ καὶ «ζόρκ» καὶ παρ' Ἡπειρώταις «ζόρκος», ὅπως καὶ τὰ πτηνὰ «ζόκ» σκηπιστί, ὡς ἔχοντα τὴν φυσικὴν ἐνδυμασίαν τὰ πτερά. ὁ δὲ τῶν δασῶν ἀνθρώπος τῶν παναρχαίων χρόνων εἶχε τὴν τότε φυσικῶς δασεῖαν καὶ μακρυλὴν τρίχωσιν τοῦ σώματος, ἥτις ἐκάλυπτε τὸ ὅλον σχεδὸν πλὴν τοῦ προσώπου, τοῦ θέναντος τῶν χειρῶν καὶ τοῦ πέλματος τῶν ποδῶν· διὸ καὶ πολὺ φυσικῶς οἱ Σκηπταὶ ἐκάλουν «ζόρκ» τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τοῦ δάσους.

Τὸ μονοσύλλαβον παρατηροῦμεν καὶ εἰς τὰς διαφόρους ὀνομασίας τῶν μελῶν τοῦ σώματος, ὡς π.χ. «σίτ» οἱ ὀφθαλμοί, καὶ «σί» συγγενὲς τῷ Ὀμηρικῷ «ὄτσε»· «βέση» τὰ ὦτα, συγγενὲς τῷ παναρχαίῳ Γάστ=ὠτός, συναίρεται τοῦ ασ=ω· «ἄδρ» ἡ χεὶρ· «κάρ» ἡ κεφαλὴ, «κάρ» ἐλληνιστί καὶ «κόκ» ἡ κορυφὴ αὐτῆς «κρή» κλ.

Ἀλλ' ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν Β' περίετον τῆς Ἑθνολογικῆς ἀνεξίσεως, καθ' ἣν οἱ ἀνθρώποι ἐγκαταλιπόντες τὰ δάση, τὴν συνήθη αὐτοῖς διατριβήν, ἐπεχείρησαν νὰ κατασκευάζωσι καλύβας καὶ κώμας ἐκ τοιαύτων συγκεϊμένων ὡσπερ τῶν καστόρων. Ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ἤρξατο νὰ τίθεται εἰς χρῆσιν τὸ δυσύλλαβον τῶν λέξεων τῆς γλώσσης, καὶ τὴν μὲν καλύβην οἱ Σκηπταὶ Πελασγοὶ ἐκάλουν «κασά» τὰς δὲ τοιαύτας κώμας «κατοῦν»· ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ τὸ μονοσύλλαβον ἦν ἐτι ἐν χρήσει, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ὀνόματα οἰκειῶν ζώων, ὅπερ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἤρξαντο τότε νὰ ἐξημερόνωσιν, ὡς τὸν κύνα π.χ. ἐν ἐκάλουν «κέν», ὅπως ἔμεινε παρ' αὐτοῖς καὶ μέχρι σήμερον, τὸ ἄλογον, ὅπερ ἐκάλουν «κάλ», ὀνομασίαν συγγενὲς τῷ Ὀμηρικῷ «κέλης», διότι ἐὰν τρέψητε τὸ ε εἰς α ἔχετε

ἀσπράζοντες τοὺς τοίχους με ἀσπράχοντα, τὸ ἄ-
πονον βλάδικα τὸ λέγον αλουτόν. Ἡ μανία
δὲ αὐτῆς τῆς καθαρότητος κρατεῖ ἀπὸ τῆς πλου-
σιωτέρας οἰκογενείας μέχρι τῶν ἀπορωτέων διακρί-
νονταί. διὰ τὴν φιλοκτησίαν των, ὅσαι μένουσι
διαρκῶς εἰς τὸ Μαλακάσι εἶνε γεωργοί, οἱ περ-
ισσότεροι ὅμως αὐτῶν ταξιδεύοντα εἰς Κων-
σταντινούπολιν, Ρωμανίαν καὶ Ἀγγλον, ἵνα
πολλοὶ ἐπλουτίσων· οἱ περισσότεροι δὲ ἔχουν
βλῆν καλὴν σειρὰν εἰς τὰς ἐργασίας των καὶ
τοὺς βλέπει καθε τὸσον ἔρχονται ἀπὸ τὰ ξένα,
κίχουν σπῆται, ὑπανδρεύονται κλπ. Εἰς τὸ Μα-
λακάσι εὐρίσκει ἀνθρώπους πολὺ καὶ ὡς πρέπει,
δὲ κατὰ πρῶτην φορὰν ἐπισκεπτόμενος τὸ ἔσχα-
τον αὐτὸ χωρίον τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου βε-
βαίως ἀπορεῖ ἐλκεῖσθαι τὴν ἀνθρώπων ἀνε-
πτυγμένους. Ἦγει τρία καφενεῖα, δις τῆς ἐβδο-
μάδος ταχυδρομεῖον, εἰς πρὶν καὶ τηλεγρα-
φεῖον, ἀλλὰ δυστυχῶς πρὸ πολλῶν ἐτῶν χάριν
οἰκονομίας ἐξήχουν δαχμίων μνηταῖς κατηρ-
γῆθαι. Εἶνε πρωτεύουσα ὁῦμον, ἔχει ὁμοκίτων
σχολεῖον καὶ παρθενάγωγεῖον, στρατιωτικὸν θε-
ραπειτήριον, εἶνε δὲ ἔδρα λόγου εὐζώνων. Τοῦ
Τούρκου τοὺς ἔχουν ἀπ' ἐπάνω τους. Ὁ σταθ-
μὸς Πέτρα φεῖται εἶνε πανταχῶθεν περιβλεπτός.
Κοιμητικὸς εἶνε καὶ αὐτοὶ ὡς οἱ λοιποὶ κάτοικοι
τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, δὲν χανεῖον ὅμως
τὸν Μπαρβάν, ὅστις ἐνέγραψεν εἰς τὸν ἐκλογικὸν
κατάλογον ἀρετοῦς ἀρβανιτοβάχου ποιμένας
του, καὶ διὰ τούτων κατώρθωσε νὰ ἐκλήγῃ πρόε-
δρος τῆς κοινοτικῆς ἐπιτροπῆς, παραγκινωθέν-
τες αὐτοὶ οἱ γηγενεῖς Μαλακασῶται. Κάθε σπῆται
ἔχει καὶ τὸ γάλα του, καθήμενῶν, διῆται
ἔχουν ἀπὸ δύο, τρία ἢ πέντε γλῆτα, τὸ ὅποια μι-

σφωτός βόσκει την ημέραν και τὸ ἑσπέρας ὅταν γυρίζουν εἰς τὸ χωριὸ πηγαίνει καθ' ἓνα εἰς τὸ σπῖτι του. Κάθε σπῖτι ἔχει καὶ τὸν κηπὸν του μετὰ τὰ πράσα καὶ τὰ κραμβολάχανα, κρομμύδια, λάπατα καὶ λοιπὰ λαχανικά. Καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα ἀγωγεῖς ἐκ Τρικκάλων μεταφέρουν τὰ τρόφιμα. Τὰ καφενεῖα μέχρι πρό τιнос εἶχον σκαμνιά σανιδένια, τώρα ἐπρομηθεύθησαν ἀπὸ ἐξ καρέκλαις. Πατριάρχης τῶν καφετζήδων εἶνε ὁ περίφημος Χάμος, τὸν ὁποῖον πειράζουν ὅλοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἀφίνει κανένα, καὶ πρὸ πάντων τοὺς βερσετζήδες. Πατροὺς ἔχει δύο καὶ ἓνα στρατιωτικόν. Ἀσματα εἰς τὸ Μαλακάσι ἄδονται ὅσα καὶ ἐν Μετσόβῳ. Οἱ γάμοι τελοῦνται ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ἐκεῖ. Γύφτους μουσικοὺς καὶ μὴ ἔχει ἀρκετούς. Τὰ πόσιμα νερά δὲν εἶνε τόσο κρύα, εἶνε ὅμως ἐλαφρά, τὸ μόνον κρυόνερον εἶνε εἰς τὰ γύφτικα. Τὸ ἔδαφος τοῦ Μαλακασίου εἶνε ὑποκόκκινον σὰν σκωριὰ καὶ ὅλο πετραδάκια μικρά· ὅταν βρέχη δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ περιπατήσῃ ἐλεύθερα. Δένδρα ὀπωροφόρα καὶ μὴ ἔχει πολλά, ἰδίως καρυδιές. Οἱ Μαλακασιώται πηγαίνουν καὶ εἰς τὰ τρία καφενεῖα ἐναλλάξ· τὸ σύνθετος δὲ παιγνίδι αὐτῶν εἶνε τὸ σκαμπίλι καὶ μία κολτσίνα βλάχικη μετὰ τὴν ὁποίαν κάμνουν πάστρα ἐκτὸς τοῦ φάντη καὶ τὰ δύο καλά. Ἐκεῖ συναθροίζονται καὶ τὰ γερόντια τοῦ χωρίου καὶ ἀρχίζουν τὰ παλαιὰ των, τί ἔκαμεν ὁ ἓνας εἰς τὴν Βλαχίαν, τί ὁ ἄλλος εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὰ παρόμοια καὶ ἀφέρει μιά φωτειὰ καφετζή. Τὸ χωρίον κεῖται παράμερα ἀπὸ τὸν δρόμον τὸν ἄγοντα εἰς Ἰωάννινα καὶ Τρίκαλα, ὥστε σπανίως διέρχονται

ἐκεῖθεν ξένοι καὶ διὰ τοῦτο ἐντὸς τοῦ χωρίου δὲν ὑπάρχει χάνι. Γλῶσσα ὁμιλεῖται ἡ κουτσοβλαχική· αἱ γυναῖκες δὲν εἰσέρουν γρὺ ἑλληνικά. Ἐπὶ Τουρκίας τὸ σχολεῖον διετηρεῖτο δαπάναις τοῦ αἰοδήμου Γεωργίου Ἀβέρωφ. Πολλοὺς γέροντας ἀπαντᾷ κανεὶς εἰς τὸ Μαλακάσι, σημειοῖν ὅτι τὸ κλίμα εἶνε ὑγιεινόν. Αἱ γρηαὶς ὅταν πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν σκεπάζουν τὴν κεφαλὴν των μετὰ ἓνα πικρὸν ἄσπρο. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔχουν σήμαντρα ξύλινα καὶ καμπάναις, καὶ τὸ μὲν σήμαντρον κτυποῦν τὰς καθημερινὰς τὰς δὲ καμπάνας τὰς εορτάς. Ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς κοινότητος αἱ κατὰ καιροὺς ἐπιτροπαὶ ἐκτίσαν νεκροταφεῖον καὶ δύο κτίρια διὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, τὰ ὁποῖα σήμερον χρησιμεύουν ὡς στρατῶν καὶ διὰ θεραπευτήριον. Ἐκάθισα εἰς Μαλακάσιον τέσσαρας ἡμέρας καὶ τὰ εἶδα ὅλα αὐτά, ὅταν πάλιν ξαναπάγω θὰ γράψω περισσότερα. Εἴχασα δὲ νὰ σᾶς γράψω ὅτι εἰς τὸ Μαλακάσι ἔρχονται καὶ τρία ἢ τέσσαρα φύλλα τῆς «Φωνῆς τῆς Ἡπείρου».

ΔΙΑΒΑΤΗΣ.

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΛΟΛΟΣ

ὑπὸ Γ. ΔΑΚΑ

[Εἰς τὴν πανηγύριν τῶν ἐν Πειραιεὶ ἀρτοποιῶν ὁ γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων ποιητικῶν ἔργων κ. Δάκας ἐξεφώνησε ἑμμετρον λόγον ὃν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς].

«Ὡς φίλος τῆς Ἐνότητος καὶ ὡς βέρος Ἡπειρώτης μ' εὐχαριστεῖ ἡ ἑνώσις ὁ ζῆλος καὶ ἡ φαιδρότης;»
«Γι' αὐτὸ ἦλθα σήμερον ἐδῶ ψηλὰ στὸ Μοναστήρι.
πῶχει τὸ Σωματεῖόν σας χαρὰ καὶ πανηγύρι;»

«Γι' αὐτὸ θὰ πῇ κ' ἡ μουσα μου εὐχετικό ψαλτήρι,
πάν πῶ μετὰ τὸ ποτήρι;»

«Τίνας καρδιά δὲν χαίρεται, πιανοῦ δὲν χαμαρώνει,
καὶ ποὺς δὲν λέγει ἀπὸ μᾶς τὸ ζῆθι κ' εὐδαιμόνει;»
«Τ' ὠραίου σωματείου σας ποῦ νῦν πανηγυρίζει
καὶ στὸ λαμπρὸ τραπέζι τοῦ πᾶν μέλος του καθίζει,
κ' ἀγάπη πλημμυρίζει;»

«Ἀδελφωμένα τραγοῦδον, γλεντοῦν, διασκεδάζουν,
Ὀμόνοιαν καὶ Ἐνωσιν σφιγκτὰ σφιγκτὰ ἀγγαλιάζουν,
Κ' εἶνε στὸν κόσμον πειὰ καλὸ, ἄλλο ἀπ' τὴν Ὀμόνοια;
Αὐτὴ διώκει πάντοτε τὰ ὀχληρὰ δαιμόνια,
Ἀὐτὴ γεννᾷ τὴν Ἐνωσιν καὶ τὰ καλὰ τὰ πρῶτα;
Ἀὐτὴ σπέρνει τὴν πρόδον καὶ τὰ λαμπρὰ τὰ φῶτα;
Ἀὐτὴ ἀνοίγει τοῦ πτωχοῦ τοῦ θησαυροῦ τὴν πόρτα;
Ἀὐτὴ τὰ μίσση πολεμεῖ τὰ πάθη ξερίζωνει;
Ἀὐτὴ ποτὲ δὲν διακρίει, παντοειδῶς ἐνώνει.
Ἀὐτὴ καὶ τῶν Συντεχνιῶν τὰ μέλη συγκεντρώνει;
Ἀὐτὴ καὶ Ἐθνη καὶ Λαοὺς καὶ Κράτη ἀνυψώνει;
Κ' ἄνευ αὐτῆς τὴ Πᾶν μηδὲν τὸ Πᾶν ἀνέμου σκόνη;
Ἀὐτὴν λοιπὸν ὦ Φίλοι μου καὶ Σεῖς ἐγκολπωθεῖτε
ἂν θέλετε ἐκ τῆς τέχνης σας κέρδη νὰ καρπωθεῖτε.»

«Δίγο νὰ βγάξετε ψωμί

νὰ τὸ πωλάτε μετὰ τιμῇ

κ' ὁπόσον σὰς συμφέρει;

Καὶ νᾶρχεται ὁ ἀγοραστής

μετὰ τὸν παρὰ τοῖς μετρητοῖς

στὸν φούρνο νὰ τὸ παίρνει;»

«Δὲν εἶνε κρῖμα βρε παιδιὰ

νὰ τρώτε τόση ξενιτειὰ

μέρα καὶ νύκτα στὴ φωτειὰ

στὸν κόπο καὶ στὴν ξενυχτιὰ

καὶ νὰ πωλάτε βερσεῖ;

Σὲ κάθε σπῖτι καὶ χροσσέ

καὶ σὲ παλαιοπακάλη

ψωμί ἀπὸ σιμιγδάλι

νὰ τρῶνε τσάμπα ἄλλοι;

Καίρος λοιπὸν ὦ Φίλοι μου νὰ τὸ συναίσθανητε
ὅτι εἰν' ἀνάγκη ὅλοι σας σφιγκτὰ νὰ ἐνωθῆτε
καὶ διὰ τῆς ἐνώσεως ἀφεύκτως θὰ σωθῆτε
Ζήτω λοιπὸν ἡ Ἐνωσις! Ζήτω καὶ ἡ Ὀμόνοια
Ζήτω τὸ Σωματεῖόν σας ἑκατοντάδες χρόνια.

ΔΡΥΙΝΟΠΟΛΙΤΙΚΑ

Ἱστορικὴ περιγραφή τοῦ Λαμπόδου
καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ Βασιλικοῦ ναοῦ

ὑπὸ Νικολ. Γ. Μυστακίδου

Ἐκ Δρόβιαννης τῆς Ἡπείρου

(ἴδαι συνέχεια εἰς προηγούμενον φύλλον)
ὑφάσματος ἐρυθροῦ, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ ἀκριβῶς
κεντημένην διὰ λεπτῶν μαργαριτῶν τὴν εἰκόνα
τῆς Ἀναστάσεως, προσενηχθὲν ἐκ μέρους βασι-
λέως τις λέγεται πῶς τοῦτο τὸ ἐφόρει ἱε-
ρεὺς τις Ἰάκωβος ὀνομαζόμενος, ὡς καὶ ἐν ἱερὸν
Εὐαγγέλιον ἀφιορωθὲν τῷ 674, 9δρίου 12 ὑπὸ
τινῶν ἐν Κων)πόλει συμπατριωτῶν, προνοία
τοῦ πικτιάρχου Κωνστατίνου τοῦ Α'. Πλὴν
τῶν ἄλλων ἱερῶν ἀμφίων ἦν ἐν τῷ ναῷ τούτῳ
καὶ κολυμβήθρα τις ἐκ προφυρολεύκου λίθου,
ἥς τὸ ἐμβαδὸν εἶχε σχῆμα σταυροῦ καὶ βάθος
ἐν σχεδὸν μέτρον μετὰ διαφόρων ἐπιγραφῶν. (α)
αὕτη ἐκαλεῖτο κολυμβήθρα Λαμπόδου, ἥς
μέχρι τινὸς ἐσώζοντο τεμάχιά τινα. Τὸ Λαμ-
πόδον κόσμημα τῆς κώμης ταύτης εἶνε ὁ
ναὸς τῆς Θεοτόκου, ὅστις ἐξ ἀρχῆς ἐφείλκυσε
τὸν σεβασμὸν ὅλων τῶν χριστιανῶν καὶ χάριν
τοῦ ὁποῦ χιλιάδες συνέρρεον κατ' ἔτος κα-
τὰ τὴν ἐκεῖσε γενομένην πανηγύριν, ἵνα προσκινή-
σωσι καὶ καταθίσωσι, ποῖος χρήματα, ποῖος κη-
ρὸν καὶ ποῖος ἄλλοι, ὡς καὶ ἐν τινι τῶν ἐκ-
κλησιαστικῶν μηναιῶν ἐξωφύλλῳ εὑρομεν ὅτι
χάριν τοῦ ναοῦ καὶ τῆς πανηγύρεως αὐτοῦ ἤρ-
χοντο πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπὸ πολλὰ μέρη, με-
ταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωαννῆν των
Κάλλιστος, ὅστις ἰλθὼν αὐτόθι τὸν μῆνα Μάιον
τοῦ 1647, ὅτε ἐπιστρέφων ἐξ Ἀργυροκάστρου
καὶ διὰ μέσον Κονίτσης ἐπανεκάψεν εἰς Ἰω-
άννινα εἰς τὴν ἑδραν του. Ὁ ναὸς οὗτος τῆς
Παναγίας τοῦ Λαμπόδου ἰδρυθεὶς τῇ δαπάνῃ
τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἐνεργεία τοῦ πρω-
τοσπαθάρου Κωνστατίνου, ὅστις ἦν Δρυῖνοπο-
λίτης ἐκ χώρας Λαμπόδου, υἱὸς εὐσεβῶν καὶ
ἀγαθῶν γονέων ἐκ γένους πλουσίου καὶ ἀρ-
χαίου, οὗ τὰ ὀνόματα δυστυχῶς ἀγνοοῦμεν.
Ἦν ἀπὸ πατέρα μὲν ὀρφανός, ἡ δὲ μήτηρ αὐ-

τοῦ εὐσεβῆς καὶ φιλόστοργος ἔδωκε τὸν παῖδα
αὐτοῦ νὰ μάθῃ τὰ ἱερὰ γράμματα, ἀλλὰ δὲν
εἶχε περισσότερα μέσα πρὸς τελείαν ἐκπαίδευ-
σιν· καὶ τινες πατρικοὶ τοῦ παιδὸς φίλοι ἀπὸ
μέγα αἶσθημα ἔσωσαν τὸν παῖδα, ὅστις ἔμεινε
διετὴς νήπιον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς
του. Ὁ παῖς οὗτος ἦν εἰς τὸν νοῦν ἐπιδέξιος
ἐπιδέξιος καὶ ἐβάλλθη πρῶτον καὶ ἐμαθῆτευσεν
εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος του, κατόπιν δὲ
δωδεκαετῆς γενόμενος ἐκατέβη σὺν τῇ μητρὶ
αὐτοῦ, προνοία τῶν πατρικῶν φίλων, ὡς εἰρή-
καμεν, εἰς τὴν τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστη-
μῶν πολυάνθρωπον τότε πόλιν Ἀπολλωνίαν
(ἥς, τὰ λαμπρὰ ἐρείπια σώζονται πλησίον
τοῦ λήθου ποταμοῦ) καὶ κατῴκει εἰς τὸν οἶκον
τοῦ τότε ἔχοντος ἐκεῖσε φήμην Δίνου, οὗτινος
τῇ συμβουλῇ τῶν φίλων ἀνεχώρησεν ἔπειτα
ἀπὸ πέντε ἐτη, μεταβάς εἰς τὴν Ρώμην· ἦν
τότε ἡλικίας 17-18 ἐτῶν, ὅτε ἐμαθῆτευσεν
εἰς τὰ σχολεῖα αὐτῆς, εἰς ἃ ἔμαθε πολλὰς
γνώσεις καὶ ἐπιστήμας τὴν Φυσικὴν, Γεωμε-
τρίαν, Ἀστρονομίαν κτλ. καθῆσας δὲ ἐκεῖ
δέκα σχεδὸν ἔτη ἔγεινε μέγας καὶ πολὺς κατὰ
τὰς γνώσεις καὶ ἐπιστήμας. Ἐκεῖθεν μετέβη
εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπισκεπτόμενος
τοὺς ἱεροὺς αὐτῆς ναοὺς καὶ συναναστρεφόμενος
μετὰ τοὺς καλλιτέρους ἄνδρας ὑπῆγεν εἰς τὴν
Ἀνατολὴν ἔθα ἐπισκεφθεὶς τὰ ἀξιοθέατα
αὐτῆς μέρη ἐκ τῶν ὁποίων καταβέβηκεν τόσον
ἐκ τῶν φυσικῶν καλλωνῶν, ὅσον καὶ τῆς ἐγ-
καρδίου ὑποδοχῆς, ἥς ἐτύγχανε παντοῦ, καὶ
ὡς λέγεται εἰς τινὰ τῆς Ἀνατολῆς μέρη ἀ-
νηγορεύθη ὁ Κωνσταντίνος διοικητὴς· μὴ δυνά-
μενος ἕνεκα τῆς υἱείας του νὰ διαμείνῃ ἐκεῖσε
ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀνεχώρησε καὶ ἦλθεν εἰς
τὴν πατρίδα τοῦ Λαμπόδου, καὶ ἐκατέβη ἔως
ὅπου ἔγεινε ἐντελῶς καλὰ καὶ τὸν καιρὸν ὅ-
που ὑπῆγαν εἰς τὸν ἐν Κων)πόλει Μέγαν Ἰου-
στινιανόν (Συνέχεια χρονικοῦ Δρυσιπιδος ὑπ' Ἀ-
θανασίου Πετρίδου σελ. 18-19) δώδεκα Χρονί-
ται καὶ δώδεκα Δρυῖνοπολίται, ἄνδρες διαλε-
κτοί, μεγαλόκορμοι καὶ φρόνιμοι, ὡς εἶ-
δεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἔχαρη κατὰ πολλὰ διὰ
τὴν ὠραιότητα αὐτῶν καὶ εὐθὺς μετὰ τρεῖς ἡ-
μέρας ἔδωκεν εἰς αὐτοῦ, καὶ ἀξιώματα νὰ ἐδ-
ρίσκωνται κοντάτου καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν
ἔστειλε τὸν πρωτοσπαθάρτου αὐτοῦ περιβλέτην
καὶ κυβερνήτην εἰς ὅλα τὰ μέρη ταῦτα Ἀἰτω-
νίας, Φοινικίας, Χειμάρρας καὶ ἔως τὸν Αἰ-
λῶνα καὶ Βελλάγραδα. Εἰς ἐκ τῶν ἀνωτέρω

δώδεκα Δρυῖνοπολιτῶν, ἦν καὶ ὁ ἐκ τῆς χώρας
Λαμπόδου περίφημος Κωνσταντίνος, ὅστις κα-
τόπιν τοῦ θανάτου τοῦ πρωτοσπαθάρου Ἀλε-
ξάνδρου ἔγεινε πρωτοσπαθάρης καὶ κυβερνήτης
εἰς τὸν τόπον τούτων νὰ κυβερνᾷ ὅλα τὰ μέρη
εὐσεβοφρόνως καὶ δικαίως, διὰ δὲ συνδρομῆς
βασιλικῆς ἐκτίσεν εἰς αὐτὴν τὴν χώραν τοῦ
Λαμπόδου ἓνα ναὸν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεο-
τόκου τὸ Γενέσιον, θαυμαστὸν καὶ ὠραῖον ὡς
ἤθελεν· αὕτη δὲ ἡ χώρα περιεῖχεν ὁσπίτια 910
καὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἄξιοι τε καὶ ἀνδρείοι καὶ
εὐμορφοὶ καὶ εὐγλωττοὶ καὶ ἔκαμαν ἐκείνην
τὴν χώραν τοῦ Λαμπόδου νὰ εἶνε Σταυροπήγιον
αὐτοδέσποτον, καὶ ὅλοι οἱ ἐκεῖσε χριστιανοὶ
αὐτοδέσποτοι, καὶ νὰ εἶνε πάντοτε ἑτοιμοὶ εἰς
βασιλικὰς χρεῖας· ὅμως αἱ ἐπάνω Παροικίαι αἱ
ἀναφερόμεναι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανα-
σίου νὰ εἶνε ὑποκείμεναι εἰς τὸν ἐντόπιον ἀρ-
χιερέα ὡς καὶ ἡ λοιπὴ ἐπαρχία. Ἦτον δὲ αὐ-
ται μὲν ὁσπίτια 180, αἱ δὲ κάτωθεν ὡς εἶπα-
μεν πρὸς τούτους δὲ ἀφιέρωσεν ὁ αὐτὸς βασι-
λεὺς Ἰουστινιανὸς εἰς τὸν ναὸν ἐκεῖνον τόπον
εἰς γεωργίαν νὰ κάμουν ζευγάρια 8 καὶ
κατ' ἄλλους ἐπτά εἰς Κλαυδιάζανην καὶ Ζερβῶν
(ἴσως Ζερβάταις καὶ ὑδρομύλους δύο πλησίον
καὶ κάτωθι τοῦ Λαμπόδου πρὸς σύστασιν καὶ
ζωοτροφίαν τῶν 12 διωρισμένων ἱερῶν καὶ
κατὰ τὸ χρυσόβουλλον διακοσίς ἐλαίς εἰς τὴν
Σούχαν· ἀφιέρωσεν ἐτι καὶ τίμιον ξύλον λί-
τραν καὶ χρυσὰ σκευὴ φλωρίων χιλίων Νῦν δὲ
ἡ κώμη αὕτη Ἀνω Λαμπόδον, διαιρεῖται εἰς
δύο συνοικίας, ἡ μὲν ἀπὸπάνω, ἡ δὲ ἐκάτω χώρα
ἐπικαλεῖται. Καὶ ἡ μὲν ἀπὸπάνω χώρα ἔχει οἰ-
κίος 40 καὶ ναὸν κεντρικόν, τοῦ Ἁγίου Δη-
μητρίου μετὰ τροῦλλον ἀρχαῖον, εἰς δ' ὑπάρχει
ἐπιγραφὴ τῆς Πικρᾶς Νεέτης καὶ Πικρᾶς Ρητος.
Αὐτόθι σώζονται ἐρείπια οἰκίων καὶ ἐκκλησιῶν
ὡς τῆς Ἁγίας Τριάδος κτλ. ἦν εἶχον κτίσει ἄ-
ποικοὶ τινες ἐκ Τραπεζοῦ καὶ Κορυμβοῦ καὶ
ἄλλων μερῶν, ἐξ ὧν καὶ Ἀλκιπόδον Μιχαῆλ
ἐκαλεῖτο. Καὶ ἡμῶν ἀκάτω ἄλλοτε διαιρητὸ εἰς
12 συνοικίας, δι' αὐτὸ καὶ 12 ἱερεῖς ἦσαν·
νῦν δὲ ἔχει 100 οἰκογενείας, ἐκκλησιαζόμενας
εἰς τὸν ἐπ' ὀνόματος Θεοτόκου περιώνυμον
ναόν. Σώζονται δὲ καὶ ἐρείπια ἐτέρων ἐκκλη-
σιῶν ὡς τῆς Ἁγίας Παρτεκευῆς καὶ τοῦ Ἁ-
γίου Γεωργίου, ἥτις ἀντικατέστησε τὸ τοῦ Πα-
νὸς ἱερὸν.

(α) Τοιοῦτου εἶδους κολυμβήθρα ἦν ἄλλοτε καὶ ἐν
Ἀδαρίτση.

(ἀκολουθεῖ)